

Dkt. Robert A. Peterson, Roho Mtakatifu na Muungano na Kristo, Kipindi cha 6, Misingi ya Muungano na Kristo, Agano la Kale, Ujumuishaji, Wapatanishi

© 2024 Robert Peterson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Robert Peterson katika mafundisho yake kuhusu Roho Mtakatifu na Muungano na Kristo. Huu ni kipindi cha 6, Misingi ya Muungano na Kristo, Agano la Kale, Ujumuishaji, Wapatanishi.

Tunaendelea na mfululizo wetu wa mihadhara kuhusu muungano na Kristo, tukichunguza zaidi historia ya muungano na Kristo katika Agano la Kale, tukiangalia utambulisho wa watu wa Mungu, kuwajumuisha kwake katika watu wake, na ushiriki wao katika hadithi yake ya agano kama watangulizi wa muungano na Kristo katika Agano Jipya, au taswira tunayotumia ni kwamba wao ni sehemu ya msingi wa muungano na Kristo, ambao hujaa maua kikamilifu katika Agano Jipya, lakini mizizi yake huzama ndani kabisa katika udongo wa Agano la Kale.

Nambari ya pili ni kuingizwa, ambayo ni uanachama katika watu wa agano la Mungu. Agano la Kale pia linaashiria muungano na Kristo kupitia Mungu kuwaunganisha watu wake pamoja katika mwili mmoja. Mungu anapofanya agano lake na watu wake katika Agano la Kale, anafanya hivyo kwa pamoja, si kwa mtu mmoja tu.

Katika Mwanzo 17, ambapo Mungu anatoa agano la tohara, anaelezea maana yake. Inazungumzia utakaso katika kiti cha uenezaji wa wanadamu, na Bwana anasema, Nitakuwa Mungu kwako, Ibrahimu, na kwa uzao wako. Hiyo ni ahadi ya kushangaza. Wokovu wa mtu binafsi, wokovu wa shirika.

Sisemi kwamba kila Mwisraeli aliyetahiriwa huokolewa kiotomatiki, ni wale tu ambao mioyo yao ilitahiriwa, au kwa kutumia istilahi za Agano Jipya, ambao huzaliwa upya, ambao walimjua Bwana kikweli. Mara nyingi, tunafikiri kwa maneno ya kibinafsi kwa sababu sisi ni Wamarekani, na ndivyo tunavyofanya. Haiwezekani.

Hali yetu ya kawaida ni mimi, mimi, wangu, kitu kama hicho, na uhusiano wetu na Mungu, na hilo ni la thamani. Lakini mpango wangu, nikifikiria hili kwa miaka mingi, ni kwamba kwanza kabisa, Biblia ni kitabu cha ushirika kinachoshughulika na watu wa Mungu katika Agano la Kale, Israeli, na watu wa Mungu katika Kanisa Jipya. Bila shaka, jukumu la mtu binafsi halibatiliwi kamwe, lakini liko katika muktadha wa kundi.

Tunafikiri kwa maneno ya mtu binafsi, mimi binafsi nimeunganishwa na Kristo. Ni kweli kabisa. Lakini Mungu pia anahusiana na watu wake kwa ujumla kwa sababu mara tu ninapounganishwa na Kristo kwa Roho, kwa neema kupitia imani, nimeunganishwa na kila mtu mwingine ambaye ameunganishwa na Kristo kwa njia ile ile isiyo ya kawaida.

Miundo ya maagano ni muhimu sana hapa. Mungu anapofanya agano na watu wake, anafanya hivyo hasa kupitia mtu maalum anayewakilisha watu wote wa shirika. Hivyo, Mungu anapofanya agano na Adamu, na baadaye Nuhu, Adamu anawakilisha wanadamu wote.

Ninathibitisha Adamu na Hawa kama watu binafsi, sawa, watu binafsi wa kihistoria, lakini sio hivyo tu, ni wawakilishi wa watu wa Mungu. Kwa hivyo, katika Warumi 5, ni wazi kabisa kwamba dhambi ya Adamu husababisha hukumu hii kwa jamii ya wanadamu. Hukumu na dhambi ya jamii ya wanadamu.

Warumi 5, ndiyo, Adamu ni mtu binafsi. Kwa hivyo, kama vile dhambi iliingia ulimwenguni kupitia mtu mmoja, ambayo ingekuwa Adamu na kifo kupitia dhambi, na hivyo kifo kikaenea kwa watu wote kwa sababu wote walifanya dhambi; ESV kwa busara inafuata NIV, NASB, na tafsiri zote za Kiingereza. Sijaangalia kila moja kwa dashibodi kwa sababu Paulo anaanza wazo, na hamalizi wazo hilo. Kama ningemaliza, ingekuwa kitu kama hiki, kulingana na mistari ya 18 na 19, anaporudi kukamilisha ulinganisho wake ambao haujakamilika.

Anatoa kile tunachokiita protasis, kifungu cha kama, lakini haitoi kifungu cha matokeo, apodosis. Kwa hivyo, kama vile dhambi iliingia ulimwenguni kupitia mtu mmoja na kifo kupitia dhambi, na hivyo kifo kikaenea kwa watu wote, kwa sababu wote walifanya dhambi, vivyo hivyo, kupitia utii wa mtu mmoja, kuhesabiwa haki na uzima vilikuja kwa watu wote. Katika muktadha wa Warumi, inamaanisha wote wanaomwamini Kristo.

Adamu ni mpatanishi wa agano. Yesu ndiye mpatanishi wa agano, lakini Agano la Kale lina idadi yao, na hata kama tumechunguza msingi wa Agano la Kale wa utambulisho wa watu wa Mungu, ukiwa uwepo wa Mungu pamoja na watu wake, sasa tunaelekea kwenye msingi wa pili wa Agano la Kale, jiwe, ikiwa unapenda, kuingizwa, uanachama katika watu wa agano la Mungu, na hii inahusisha muundo wa agano wa wapatanishi, wingi. Adamu anawakilisha wanadamu wote.

Nuhu anawakilisha waziwazi wanadamu wote. Anawasilishwa kama Adamu wa pili, hakuna shaka. Loo, si Adamu wa pili, huyo ni Yesu, lakini yeye ndiye, lugha kutoka Mwanzo inarudiwa.

Katika Mwanzo 1 na 2, imerudiwa hapo katika Mwanzo 9, baada ya gharika. Bila shaka, Agano Jipya linamwonyesha Kristo kama mpatanishi mkuu wa agano, ambaye

wapatanishi wa agano la Agano la Kale walimwelekeza. “Kuna Mungu mmoja, na mpatanishi mmoja kati ya Mungu na wanadamu, mwanadamu Kristo Yesu.” 1 Timotheo 2:5.

Utambulisho wa Yesu kama Masihi kutoka nyumba ya Daudi unamtaja kama mpatanishi wa agano katika ukoo wa wapatanishi wa agano la Agano la Kale. Adamu, Nuhu, Ibrahimu, Musa, na Daudi, kutaja watano wakubwa. Ikiwa sehemu ya muungano na Kristo inaunganishwa na mwili wake, na hakika ni hivyo, kama picha za Paulo zinavyoonyesha, ambayo tutachunguza katika mihadhara ijayo.

Ikiwa sehemu ya muungano inaunganishwa na mwili wa Yesu, kanisa, basi uhusiano wa agano wa Mungu katika Agano la Kale unatoa mwanga juu ya maana ya kuingizwa katika watu wa Mungu na hivyo kuunganishwa na Mungu mwenyewe. Muungano wa Agano Jipya na Kristo ni wa kipekee kama vile kufanyika mwili na Pentekoste. Lakini hauonekani kutoka bure; Wakristo na makanisa na mbinu zinazotenganisha Agano Jipya na la Kale hawaelewi Agano Jipya kwa usahihi.

Kama rafiki yangu wa Agano la Kale, mtu mcheshi sana, alivyosema, kwa nini unaweza, unawezaje kupuuza theluthi mbili ya hadithi? Alikuwa mtu wa Agano la Kale, na alikuwa mcheshi, mcheshi tu. Ningeweza kuwaambia hadithi, lakini hiyo sio kazi yangu kwa sasa. Wapatanishi wa agano, hebu tufuatilie wazo hili zaidi.

Waebrania 9:15, Yesu ndiye mpatanishi wa agano jipya. Huo ndio mstari wa ajabu zaidi. Kwa miaka mingi, nilifundisha kwamba dhabihu yake ilikuwa kubwa sana na yenye ufanisi kiasi kwamba ilitumika kwa ajili ya dhambi za watu wote wa Mungu wa rika zote, wakiwemo watakatifu wa Agano la Kale.

Na hapa nilipata mstari katika kuandika kitabu kwa ajili ya kazi ya Kristo ambao ulisema kweli. Kwa hivyo, katika mistari ya mstari uliopita, si zaidi damu ya Kristo, ambaye kwa Roho wa milele alijitoe nafsi yake kwa Mungu bila mawaa, itajisafisha dhamiri zetu na matendo mafu ili tumtumikie Mungu aliye hai? Sadaka ya Yesu, kazi ya Mungu-mwanadamu, iliyoamriwa na Baba, pia, kwa namna fulani, ni kazi ya Roho Mtakatifu.

Yesu alijitoe mwenyewe kupitia Roho Mtakatifu wa milele, na hivyo kuifanya dhabihu yake kuwa dhabihu kamili, ile ya dhabihu ambazo Agano la Kale lilizielekeza, na ambayo inazisimamisha kwa sauti kubwa. Hakuna dhabihu tena. Mheshimu Mungu. Hakuna dhabihu tena katika Israeli, watu wateule wa Mungu, mahali alipoiweka Yerusalemu, kwa jinsi alivyoiweka pamoja na kuhani na madhabahu na mpango mzima, hekalu.

Haziko tena, zimepitwa na wakati. Haziko tena halali. Kwa kweli, ukweli kwamba zilikuwa na uhalali wowote, na zilikuwa, oh, wokovu si wa kawaida kamwe.

Inaonekana wana wa Eli hawakuokolewa, na walifuata desturi. Lakini Waisraeli walioamini, walioungama dhambi zao juu ya kichwa cha mnyama, ambaye alikuja kuwa mbadala wao na akauawa kwa niaba yao, na kuamini Mungu kuwasamehe dhambi zao, walisamehewa. Je, wanaelewa kila kitu kuhusu kifo cha Yesu, ufufuo wake, na kupaa kwake? Bila shaka hapana.

Nadhani labda walimwona Mkombozi akija kwa giza. Hakika, walimwamini Mungu, Mungu aliye hai, ambaye ni Mungu wao kwa agano, kushughulikia dhambi zao kwa njia zake zilizowekwa. Na kutoka upande wa Mungu, najua kile ambacho Mungu alikuwa nacho akilini.

Kwa hivyo, yeye ni mpatanishi wa agano jipya ili wale walioitwa wapate urithi wa milele ulioahidiwa kwa kuwa kifo kimetokea kinachowakomboa kutoka katika makosa yaliyofanywa chini ya agano la kwanza. Kazi ya Kristo sio tu kwamba inasimamisha dhabihu za Agano la Kale, lakini pia inazifanya zifanye kazi katika mpango wa Mungu. Kwa sababu chochote kile ambacho waabudu wa Agano la Kale walielewa, Mungu alielewa kwamba msingi halisi au msingi wa msamaha haukuwa damu ya ng'ombe na mbuzi.

Loo, hiyo ilikuwa picha nzuri. Nzuri? Calvin anaiita picha yenye kunuka ya injili. Picha halisi ya injili.

Lakini sasa hatuhitaji picha zaidi. Ukweli umefika. Mwanakondoo wa Mungu anayeondoa dhambi za ulimwengu ndiye mpatanishi mkuu wa agano, ambaye, kwa dhabihu yake mwenyewe, anawakomboa watu wote wa Mungu wa vizazi vyote.

Nilisema hivyo kwa upande wa ukuu wa kimungu. Yeye huwakomboa wateule wote. Pia ninahitaji kusema hivyo kwa upande wa uwajibikaji wa kibinadamu.

Anamkomboa yeyote atakayemwamini Mwanawe. Yesu ndiye mpatanishi wa agano jipya. Ibrahimu, Nuhu, Musa, na Daudi si hivyo.

Adamu na Nuhu si wapatanishi wa agano jipya. Huzuni njema. Yesu pekee ndiye.

Lakini mpatanishi huyu wa kipekee wa agano anatanguliwa na wapatanishi wa agano la Agano la Kale, wakiwemo Adamu, Nuhu, Ibrahimu, Musa, na Daudi. Tunaelewa kanuni za Mungu za upatanishi wa agano, na hasa zaidi muundo wake wa agano wa wapatanishi wa agano, ili kuelewa vyema ukweli kwamba Mungu hakushughulika na Waisraeli kama watu binafsi tu, bali pia kwa njia ya kuingizwa, aliwafanya kuwa watu wake wa kijamii. Na hiyo ni sehemu ya msingi wa Agano la Kale wa muungano na Kristo.

Tunamwamini Yesu, tumeunganishwa naye, na tumeunganishwa na watu wake. Adamu anawakilisha ubinadamu katika agano la uumbaji, au kama wengine

wangesisitiza, agano la matendo. Sipingi hilo, lakini nazungumzia kwa upana zaidi wale ambao hawapendi istilahi hiyo.

Adamu na Hawa walikuwa wasimamizi wa uumbaji mzuri wa Mungu. Walikuwa wahudumu na wasimamizi wa Mungu. Walikuwa mabwana wadogo, wadogo, chini ya Bwana wa Mungu, nao walitunza na kutunza na kukuza, kihalisi na kiroho, kwa mfano, uumbaji mzuri wa Mungu.

Bwana Bwana wetu, jina lako ni tukufu jinsi gani duniani kote. Na Bwana huyo mtukufu aliwavika Adamu na Hawa taji ya utukufu na heshima na kuweka kila kitu chini ya miguu yao. Walikuwa mawakili wake; walitawala kwa ajili ya Mungu, lakini anguko lilichafua uwakili wao, likaharibu uhusiano wao na Mungu, na kuonyesha hitaji kubwa la neema.

Kwa kweli, uumbaji wenyewe ulianguka, kama tulivyojifunza kutoka kwa Warumi sura ya 8, na pia, unahitaji ukombozi. Wakolosai 1 inafundisha kwamba kazi ya Kristo ni kubwa sana kiasi kwamba sio tu kwamba inawashinda maadui zetu, inawaokoa Wakristo binafsi na kanisa lote linaloamini, na kumtukuza Mungu, lakini kazi ya Kristo kwa kweli inapatanisha mbingu na dunia na Mungu. Warumi 8 inatumia picha ya ukombozi kuzungumzia ukweli huo huo.

Kristo, msalaba, na kaburi tupu hukomboza uumbaji wa Mungu ulioanguka. Paulo analinganisha katika sehemu mbili, Warumi 5:12 hadi 19:1 Wakorintho 15, kwa kweli katika sehemu mbili tofauti hapo, Paulo analinganisha Adamu, mpatanishi wa agano la kwanza, pamoja na Kristo, mpatanishi wa agano jipya. Paulo anamwita mtu wa pili, Adamu wa mwisho, katika 1 Wakorintho 15, mistari ya 57 hadi 59, mahali fulani ndani yake.

Kristo ni Adamu wa pili kwa sababu yeye ndiye kichwa cha pili cha agano kilichofanywa sahihi. Loo, hatumdharau Hawa, mama wa wote walio hai, lakini yeye si kichwa cha agano. Dhambi ya Hawa, ingawa alishiriki katika juhudi zote, haihesabiwi kwenye akaunti zetu za benki za kiroho, lakini ya Adamu inahesabika.

Kristo ndiye Adamu wa pili. Yeye ndiye Adamu wa mwisho. Hakuna mpatanishi wa agano baada yake.

Hakuna haja ya mpatanishi yeyote wa agano baada yake, na kwa kweli, tena, mafanikio yake ya kuokoa ni makubwa sana, yanafaa, theolojia ya Kikristo imekuwa ikisema kila wakati, kwa Adamu na Hawa wenyewe, pamoja na waumini wote wa rika zote, ni vigumu kufikiria Bwana akishindwa kuwaokoa wanandoa wa kwanza. Tunaweza kuiga ahadi ya kwanza ya injili katika Mwanzo 3:15, na baadhi ya kuiga wazo la dhabihu iliyodokezwa katika mavazi ya Mungu kwao na koti za ngozi. Tunaamini waliokolewa, kama kila mtu mwingine aliyewahi kuokolewa, na Kristo.

Nuhu ni Adamu wa pili, si Adamu wa pili. Kama Adamu, vivyo hivyo Nuhu ndiye baba wa wale wengine saba waliookolewa katika gharika. Tunamhesabu Bi. Nuhu katika hili, bila shaka, kwamba angefanya tisa.

Mungu anamrudia Nuhu na wanawe amri ya Edeni, Mwanzo 9:1 na 7. Mungu akambariki Nuhu na wanawe, Mwanzo 9.1, akawaambia, Zaeni, mkaongezeke, mkaijaze nchi. 9:7, nanyi zaeni, mkaongezeke, mkaongezeke sana katika nchi, na mkaongezeke ndani yake. Hiyo ndiyo lugha waliyopewa Adamu na Hawa.

Nuhu anaonyeshwa kama Adamu wa pili, ukitaka, baba wa wale walionusurika gharika kuu. Upinde wa mvua ni ishara ya agano la Nuhu, ambapo Mungu anaahidi kutoiharibu dunia kwa moto au maji tena. Jukumu la Nuhu kama mpatanishi wa agano kwa ulimwengu uliorejeshwa linaashiria jukumu la Kristo kama mpatanishi wa agano kupitia kwake na kwa ajili yake ulimwengu utafanywa upya.

Kristo si Adamu wa pili tu, bali kwa njia hii, yeye ni Nuhu wa pili. Nisingefanya hilo kuwa makala katika imani ya kanisa, lakini ni kweli kwa namna fulani. Yeye ndiye mpatanishi wa agano ambaye kupitia kwake Mungu hurejesha ulimwengu milele.

Ni kwa sababu tu Mungu alifanyika mwanadamu, aliishi maisha yasiyo na dhambi, akafa mahali pa wenye dhambi, akafufuka tena siku ya tatu, akarudi kwa Baba, na anarudi tena ndipo kutakuwa na mbingu mpya na dunia mpya. Upatanisho na ufufuo wa Yesu viliokoa watu binafsi, viliokoa kanisa lote, na pia viliokoa, ikiwa unataka, uumbaji. Lisifiwe jina lake.

Ibrahimu, huku Adamu na Nuhu wakiwakilisha wanadamu wote, Ibrahimu anawakilisha watu wa Mungu. Mwanzo 12:1 hadi 3. Kati ya watu wote duniani, Mungu anamchagua mwana wa waabudu sanamu. Mwisho wa kitabu cha YOSHUA unatuambia hivyo.

Baba yetu, Tera, aliabudu sanamu upande wa pili wa mto huko Mesopotamia. Ibrahimu alitoka katika familia inayomwabudu Mungu wa mwezi. Mungu anaonyesha nini? Wokovu huo ni neema yake yote na utukufu wake wote.

Ibrahimu hakuchangia. Kile ambacho Ibrahimu alichangia katika wokovu wake ndicho tunachochangia katika dhambi. Sasa Bwana akamwambia Ibrahimu, Mwanzo 12:1, Toka katika nchi yako, na jamaa zako, na nyumba ya baba yako, uende mpaka nchi nitakayokuonyesha, nami nitakufanya wewe kuwa taifa kubwa, na kukubariki, na kulikuza jina lako, nawe uwe baraka.

Nitawabariki wale wanaokubariki, na yeye anayekudharau nitamlaani, na ndani yako familia zote. Baadaye, nadhani ni katika 22 inasema mataifa ya dunia yatabarikiwa. Waebrania 12 inatuambia kwamba nchi hii iliahidiwa; je, ilikuwa Palestina? Je, ilikuwa nchi ya ahadi? Bila shaka.

Waebrania 12 inasema, Ibrahimu alitazama mbele hatimaye, sijui jinsi alivyoelewa kikamilifu, labda kwa mbali kidogo hadi kwenye mji usio na misingi, wenye misingi, ambao mjenzi na mtengenezaji wake ni Mungu. Yaani, Ibrahimu, kwa mtazamo mrefu, aliona dunia mpya, kama ungependa. Mungu huchagua familia ya Ibrahimu haswa.

Familia, Bwana, hili ni jambo la kipuuzi. Samahani kutokuheshimu kwangu kunakoonekana. Sara ni mzee sana, na anamcheka Mungu.

Hawezi kupata mtoto, na Ibrahimu si kitovu cha uanaume na uzazi pia. Hili halitafanikiwa. Mungu anasema litafanya kazi, na kisha Ibrahimu na Sara wanapanga njama.

Loo, iwe mpwa, na iwe binamu, iwe kupitia Hajiri . Hiyo ndiyo njia katika Mashariki ya Karibu ya kale ya kumlea mrithi. Hapana, hapana, mrithi atatoka katika mwili wako tumboni mwa Sara. Ee Bwana, mpe Ibrahimu sifa.

Alisitasita lakini hatimaye hakusitasita, na Warumi 4 inasema aliamini Mungu angeweza kuleta uzima kutoka kwa wafu, na alifanya hivyo. Kutoka tumboni mwa mtu aliyekufa na mtu aliyekufa, kimwili, kwa upande wa kuwa na uzao, Mungu alileta taifa lenye nguvu, na hatimaye, alimleta Yesu Kristo, mwana wa Daudi, mwana wa Ibrahimu, ili kuokoa ulimwengu. Hao ndio wote wangemwamini.

Mungu anamchagua Ibrahimu na familia yake kama njia ya kuibariki dunia nzima. Mungu anafanya agano na Ibrahimu, na hivyo Ibrahimu ni mpatanishi wa agano, muhimu sana, kwa sababu mkato mpya, samahani, agano la Ibrahimu limeunganishwa sana na agano jipya katika Maandiko, tunaweza kuliita agano jipya la mkato wa Ibrahimu, ambalo Musa na Daudi ni sehemu ndogo zake, lakini agano kubwa kuu, kama Wagalatia 3 inavyotunyeshwa, ni lile lililofanywa na Ibrahimu, ambalo linatimizwa katika Kristo. Sheria iliyokuja miaka 30 baadaye haibatilishi agano hilo, ambalo ni kwa neema kupitia imani, katika uzao ujao, ambaye ni Kristo.

Hapana! Sheria ni sehemu ndogo ya agano la Ibrahimu. Kosa la Wayahudi-Wayahudi lilikuwa ni kusoma Agano la Kale vibaya. Walilifanya agano la Musa kuwa mpango mkuu.

Hapana! Ni chini ya agano la Ibrahimu. Sheria ni chini ya, kwa nini sheria basi? Paulo anatumia taswira mbili zinazojulikana kwa watu wa karne ya kwanza. Naam, moja wapo inawafahamu Wayahudi wa karne ya kwanza.

Sheria ni mlinzi wa gereza ili kutufunga na kutuonyesha hitaji letu la neema ya Mungu kupitia imani katika Kristo. Na sheria ni mwalimu. Hatuna mfano kamili katika maisha yetu, bali katika maisha yetu ya leo.

Waalimu walikuwa wanaume waliotumia muda na watoto, waliowaongoza kwenda na kurudi shuleni, ningesema wana, walitembea kwenda na kurudi shuleni, walisikia masomo yao, walitoa nidhamu, na Paulo anasema hivyo ndivyo sheria ilivyo. Ni kama mwalimu hadi Kristo alipokuja, na hakuna haja tena ya mlinzi wa gereza na mwalimu. Je, anasema sheria haina faida yoyote katika maisha ya Kikristo? Hapana, hasemi hivyo.

Hilo silo analozungumzia. Anazungumzia sheria kama taasisi, kama kipindi cha utekelezaji, kama kipindi cha Mungu katika kushughulika na watu wake. Ahadi, agano na Ibrahimu, ndilo kubwa.

Musa iko chini yake. Na kwa hivyo, nimewajua wanawake wazuri sana na waaminifu waliohusika katika masomo ya Biblia ya wanawake ambao walisoma Waebrania na walidhani kimakosa kwamba Mungu alikuwa akifuta agano la Ibrahimu. Ninaelewa, na naweza kuelewa hilo.

Hata hivyo, ni makosa. Tayari inazungumzia hilo katika sura ya Ibrahimu katika sura ya 2. Katika sura ya 6, karibu na mwisho, ni wazi kabisa. Hapana, agano jipya ni utimilifu wa Ibrahimu na kubatilisha Musa kama agano, kama njia ya kuhusiana na Mungu.

Hilo lilitolewa kwa muda kuonyesha dhambi na kuwahudumia watu wa Mungu wakati wa taswira ya utoto wao ya ufundishaji. Sasa kwa kuwa sisi ni watu wazima, tuko katika agano jipya la Ibrahimu. Bila shaka, tunatii Amri Kumi, ambazo ni ufunuo wa milele wa tabia ya Mungu.

Mungu aliahidi kumfanya Abram, Ibrahimu, taifa kubwa, na kumbariki ili aweze kubariki ulimwengu, hatimaye kupitia mmoja wa wazao wake, Yesu mwenyewe. Kwa hivyo, Agano Jipya linaanza na maneno haya haya. Maneno ya kwanza ya Agano Jipya, upatanisho? Hapana.

Ufufuo? Hapana. Bwana asema hivi? Hapana. Kitabu cha ukoo wa Yesu? Hapana, mtu anasema.

Nina mjukuu wangu wa miaka kumi anayesoma Biblia nzima. Kitabu cha Kwanza cha Mambo ya Nyakati hakikuwa kitabu chake alichokipenda zaidi. Nasaba zote hizo, Baba, kuna nini? Naam, nadhani Agano Jipya linaanzaje? Kitabu cha nasaba ya Yesu Kristo.

Hapa kuna maneno ya kwanza ya Agano Jipya. Mwana wa Daudi, Mfalme wa Kimasihi, na hivyo ndivyo Mwana wa Mungu anavyomaanisha. Loo, yeye si Mwana wa Mungu tu; ni Mwana wa Mungu wa kimungu, lakini yeye ni Mfalme, Mfalme mkuu, Mwana wa Ibrahimu.

Jinsi Yesu alivyo mrembo, mpatanishi wa agano jipya, ambalo linatimiza na kuchukua nafasi ya agano ambalo Mungu alifanya na Ibrahimu. Mungu anamhesabu Ibrahimu kuwa mwadilifu kwa imani yake. Mwanzo 15, 6. Ibrahimu alimwamini Mungu, na hilo lilimhesabia kuwa haki.

Mstari huu umenukuliwa katika Warumi, Wagalatia, na Waebrania, na nilisoma makala nzuri sana iliyoandikwa na Richard Longenecker inayoonyesha kwamba Ibrahimu alimwamini Mungu. Labda hilo limesisitizwa katika Waebrania, na lilihesabiwa kwake. Vyovyote vile, vitabu hivyo vitatu vinasisitiza vipengele tofauti vya nukuu hiyo kubwa.

Siwezi kufanya hivyo kikamilifu, lakini wote wananukuu. Ni mpango wa Agano Jipya kwamba wokovu ni kwa neema ya Mungu kupitia imani. Kumhesabu kama haki kwangu kunasikika kama Warumi.

Nilisahau maelezo, samahani. Mungu anamhesabu Ibrahimu kuwa mwadilifu kwa imani yake, Mwanzo 15, 6, na anaahidi kuwa Mungu kwake na kwa uzao wake milele. Kwa hivyo, katika Wagalatia 3 ile ile inayosema Yesu ni uzao wa Ibrahimu mapema, kuelekea mwisho wa Wagalatia 3, inasema waumini katika Yesu ni uzao wa Ibrahimu kwa pamoja.

Kupitia mpatanishi wa agano, tunakuwa washiriki wa agano na wana au binti za Ibrahimu kwa imani. Kama Mungu alivyowaahidi Adamu na Nuhu ahadi za nchi, Mungu alimpa Ibrahimu na uzao wake nchi yote ya Kanaani, ninanukuu, kwa ajili ya umiliki wa milele. Mwanzo 17:8. Nadhani tunadharau, tunaweka wazi, neno bora zaidi, ahadi za nchi.

Mungu wangu, Adamu na Hawa walikuwa wasimamizi wa dunia. Vivyo hivyo na Nuhu. Na kati ya ahadi zilizotolewa kwa Ibrahimu, moja ambayo tuliipuuza, Wakristo wengi huipuuza, ni nchi ya Kanaani, ambayo ni mfano wa mbingu mpya na dunia mpya.

Mwanzo 15, 17:8, samahani. Hatimaye, Ibrahimu anatazamia kwa hamu dunia mpya. Waebrania 11:10 na 11:16. Waumini wengi hawajui hili, kwa hivyo ninaenda huko.

Tunahitaji kusoma Biblia kwa makini, kwa sehemu ndogo, tena na tena, kujifunza, kufikiria, kufuatilia mada mbalimbali, na kadhalika. Labda kwa kutumia baadhi ya mbinu ulizojifunza katika kujifunza Biblia kwa kufata neno, lakini hiyo si mbadala wa kusoma Biblia kwa upana katika sehemu kubwa na labda kuisoma kila mwaka.

Ujuzi wetu wa sehemu hizo ni mzuri tu kama ujuzi wetu wa yote, na baada ya kufundisha na kadhalika kwa miaka mingi sana, hiyo imenigusa kwa nguvu mpya katika miaka michache iliyopita. Waebrania 11:10. Kwa Abrahamu, 11:9 ya

Waebrania, kwa imani Abrahamu alienda kuishi katika nchi ya ahadi, kama katika nchi ya kigeni. Hapo hapakuwa mahali alipotoka.

Alitoka Uru wa Wakaldayo, akiishi katika mahema pamoja na Isaka na Yakobo, warithi pamoja naye wa ahadi zile zile. Kwa maana yeye, Ibrahimu, alikuwa akitazamia mji wenye misingi, ambao mbuni na mjenzi wake ni Mungu. Ibrahimu aliuona kwa mbali na kwa mbali, lakini hatimaye, Kanaani alizungumzia dunia mpya kutoka upande wa Mungu.

16. Kama ilivyo, wao, watakatifu wa Agano la Kale waliotembea na Mungu, wanatamani nchi iliyo bora zaidi, yaani, nchi ya mbinguni.

Kwa hivyo, Mungu haoni haya kuitwa Mungu wao, kwa maana amewaandalia mji. Kwa kweli, ni mji wa mbinguni, wa duniani. Ni dunia mpya, Yerusalemu mpya inayoshuka kutoka mbinguni kuja duniani, kulingana na Ufunuo 21.

Paulo anasema agano la Mungu na Ibrahimu lilitokana na neema iliyopokelewa kwa imani na kushughulikiwa na uzao wake, ambaye ni Kristo, Wagalatia 3:16. Agano la Ibrahimu ndilo msingi wa agano jipya na waumini wa Agano Jipya, nukuu, ni uzao wa Ibrahimu, warithi kulingana na ahadi. Maana yake ni, nukuu ya karibu, ya uzima wa milele, Wagalatia 3:29 . Kristo, mpatanishi wa agano jipya, ni mkuu zaidi kuliko mpatanishi mkuu wa agano la Kale, Ibrahimu. Tuliiona katika Waebrania 9:15. Tunaiona katika Waebrania 12:24. Hatuendi Mlima Sinai ambapo tunatetemeka.

Tunamwendea Yesu, mpatanishi wa agano jipya, na damu iliyonyunyiziwa, damu yake, inenayo neno jema kuliko damu ya Habili, Waebrania 12:24. Hata kama Mungu alivyo mkuu kuliko wanadamu, Yohana 8:58. Kabla ya Ibrahimu kuwapo, mimi niko, Yesu alisema. Musa, kabla ya kusikia mihadhara hii, kama ningekuuliza mpatanishi wa Agano la Kale alikuwa nani, labda ungesema Musa, na usingekuwa umekosea. Musa, mtumishi wa Bwana, ambaye Mungu alizungumza naye ana kwa ana, ndiye mpatanishi wa agano la kale, yule anayeitwa jina lake, ambalo Mungu alifanya na Israeli waliokombolewa katika Mlima Sinai.

Kama Mungu alivyomwahidi Ibrahimu kwamba angekuwa taifa kubwa, ndivyo agano la Mungu na Musa linavyowaweka Israeli kama watu wateule wa Mungu. Sasa, sikiliza kile ambacho Bwana mwema alimwambia Musa baada ya kutoka Misri, Kutoka 19. Bwana alimwita Musa kutoka mlimani, Kutoka 19:3, akisema, Utawaambia hivi nyumba ya Yakobo, na kuwaambieni wana wa Israeli, Ninyi wenyewe mmeona niliyowatendea Wamisri, na jinsi nilivyowachukua ninyi juu ya mabawa ya tai, nikawaleta kwangu.

Basi, sasa, mkiitii sauti yangu kweli na kulishika agano langu, mtakuwa mali yangu ya thamani kati ya mataifa yote, maana dunia yote ni yangu. Kati ya dunia yote, Mungu

huchagua Israeli kuwa mali yake ya thamani. Wakati mwingine tunaweza kusoma simulizi na kufikiri alipata tuzo ya upuuzi, lakini aliwachagua watu hawa wenye shingo ngumu na wakaidi ili kulitukuza jina lake na kuonyesha neema yake.

Kisha tena, nitasema, hatimaye, kumzaa mwana wa Daudi, mwana wa Ibrahimu, awe Musa mkuu na Daudi mkuu, na Adamu wa pili, Bwana Yesu Kristo. Mtakuwa kwangu ufalme wa makuhani. Walipaswa kumwabudu Mungu kama mfano kwa mataifa mengine, kama watu waliomjua Mungu wao na kumpenda na kumtii, na taifa takatifu.

Maneno yenyewe yamenukuliwa katika 1 Petro 2 wa Agano Jipya. Mungu anafanya agano na Musa, ambaye kama mpatanishi wa agano anawakilisha taifa la Israeli. Mungu anaita Israeli mali yake ya thamani, mstari wa 5, ambao watakuwa ufalme wa makuhani na taifa takatifu, mstari wa 6. Watu wa Mungu wanapaswa kuwa wanadamu walioumbwa upya, wakitimiza kusudi ambalo wanadamu wote waliumbwa, wakipenda, yaani, hapa kuna kusudi, kumpenda, kumwabudu, na kumtumikia Mungu.

Wao ni wazao wa Adamu na Nuhu, ukitaka. Ni wanadamu waliokombolewa. Israeli wanajitolea.

Yote ambayo Bwana amesema, tutayafanya, Kutoka 24 :7. Israeli itashindwa kuishi kulingana na wito huu mkuu, bila shaka. Mara kwa mara, watahitaji mpatanishi wao kuingilia kati kwa niaba yao, huyo angekuwa Musa, hadi mpatanishi mkuu zaidi, Yesu, atakapokuja na kutimiza amri zote za sheria. Linganisha Mathayo 5:17. Paulo, kwa namna fulani, ni mpatanishi wa agano.

Maandiko hayamwiti hivyo kamwe, lakini yanatukumbusha Musa wakati katika Warumi 10:10, anajitoa. Anasema, kimsingi, angeenda kuzimu kuwaokoa watu wake. Loo, neno langu.

Ni saa 9, samahani, 9:3. Nina huzuni kubwa, Warumi 9:3, na uchungu usiokoma moyoni mwangu. Nilidhani amani ya Mungu ilitupa uelewa wa juu zaidi, na inafanya hivyo, lakini hatuna kinga kutokana na mapambano kwa wakati mmoja. Kwa hivyo, Paulo angerudi na kupumzika, lakini wakati huo huo, kwani ningetamani mimi mwenyewe ningelaaniwa na kutengwa na Kristo kwa ajili ya ndugu zangu, jamaa zangu, kwa jinsi ya mwili.

Wao ni Waisraeli kila mara, Warumi 9:3, na 4. Mara kwa mara, Waisraeli watamtaka mpatanishi wao, Musa, kuingilia kati kwa niaba yao. Anaingilia kati kati ya Mungu na watu.

Bwana mpendwa, nipige, anasema, kwa sababu Mungu anataka kuwapiga watu. Kama nilivyosema hapo awali, hakutakuwa na Waisraeli tena. Kutakuwa na kundi la Waisraeli, watu wapya.

Je, hilo lilikuwa jambo la kumshawishi Musa? Inaonekana sivyo. Hapana, kwa ajili ya jina la Mungu, usiwaangamize watu wako, tafadhali, Bwana. Ingawa hatimaye alivutiwa nao na ukagonga mwamba.

Nilikuwa na profesa wa historia ya kanisa anayechekesha zaidi, Thomas Taylor, ndugu mcheshi na mzuri katika Bwana, ambaye alinifundisha mengi kwa tabia yake na pia kwa mafundisho yake, ambayo yalikuwa makubwa. Alikuwa mtaalamu wa Agano la Kale. Alipenda historia ya kanisa.

Lakini alisema Musa hakuingia katika nchi za ahadi wakati huo, lakini alifika huko baadaye akiwa na watu bora zaidi. Hakuwa akizungumzia Eliya bali Yesu kwenye Mlima wa Kugeuka Sura. Mtu huyo alikuwa mcheshi.

Musa alisimama kati ya watu na Mungu hadi mpatanishi mkuu zaidi, Yesu, alipokuja na kutimiza amri zote za sheria, Mathayo 5:17. Siibatili sheria, ninaitimiza. Ninaitimiza.

Na Warumi wangeweza kusema, Kristo, Warumi 10, mwanzo. Kristo ndiye mwisho wa sheria, mwisho, lengo la sheria kwa ajili ya haki kwa kila mtu aaminiye. Musa alikuwa mpatanishi, Wagalatia 3, 19, ambaye kupitia yeye sheria iliwekwa.

Agano lililopatanishwa na Musa lilikuja miaka 430 baadaye. Lile lililopatanishwa, agano lililopatanishwa na Musa lilikuja miaka 430 baadaye, lile lililopatanishwa na Ibrahimu na hivyo halilibatili. Wagalatia 3, 17, Musa alikuwa mpatanishi mkuu wa agano la Agano la Kale.

Alikuwa mtu mkuu katika nyumba yote ya Mungu. Waebrania, sitaki kukosea katika sura. Mtu anisaidie haraka.

Vyovyote vile, Waebrania mapema husema Musa alikuwa mwana katika nyumba ya Mungu. Yesu ni mwana juu ya nyumba ya Mungu. Na inampa Kristo nafasi ya Mungu dhidi ya mtu mkuu wa Mungu, Musa.

Mistari hiyo inaonekana imeondolewa kwenye Biblia yangu. Siielewi, lakini nitajaribu kuielewa vizuri zaidi baadaye. Musa alikuwa mpatanishi mkuu wa agano la Agano la Kale.

Lakini ingawa kulikuwa na, kuna, lakini ingawa ninapaswa kusoma sentensi inayofuata, ingawa kuna mwendelezo kati ya maagano mapya ya Musa ya Ibrahimu, Kristo kama mwana juu ya nyumba ya Mungu, Waebrania 3, samahani, ni bora zaidi

kuliko Musa, mtumishi katika nyumba yote ya Mungu. Waebrania 3:2 hadi 6. Nilikuwa nikiangalia katika sura ya 4 na 5. Lo! Kazi ya Kristo, mpatanishi na mdhamini wa agano jipya, hubatilisha agano lililofanywa na Musa, na kulifanya kuwa la kizamani.

Waebrania 7:18, 19. Waebrania 7:22. Waebrania 8:6 na 8:13.

Hakika, kazi ya ukombozi ya Kristo ni kubwa sana kiasi kwamba si tu kwamba inafaa kwa waumini wa agano jipya lakini pia, kama tulivyosema mara kadhaa tayari, huwakomboa watakatifu wa Agano la Kale. Waebrania 9:15. Daudi.

Daudi pia ni mpatanishi wa agano la Agano la Kale. Mungu anafanya agano naye ili awe mfalme wa taifa la Israeli. 2 Samweli 7:12 hadi 16, ni baadhi ya maneno muhimu zaidi katika Agano lote la Kale.

Inatusaidia kumwelewa Yesu kama mwana wa Mungu, kwa mfano. 2 Samweli 7:12 hadi 16. Siku zako zitakapotimia, wewe na Daudi mtalala na baba zako, nitamwinua mzao wako baada yako, atakayetoka katika viuno vyako, nami nitauimarisha ufalme wake.

Nitaimarisha kiti cha enzi cha ufalme wake milele. Nitakuwa baba yake, naye atakuwa mwanangu. Mfalme wa Israeli, katika ufalme uliogawanyika, angekuwa Yuda, ni mwana wa Mungu ambaye Mungu ni baba yake kwa njia maalum.

Atakapotenda uovu, nitamwadhiku kwa fimbo ya wanadamu, na kwa mapigo ya wanadamu; lakini fadhili zangu hazitamwacha, kama nilivyoziondoa kwa Sauli, niliyemwondoa mbele yako; na nyumba yako na ufalme wako vitaimarishwa mbele zangu milele.

Hivi ndivyo Nathani alivyomwambia Daudi. Daudi alijitolea kumjengea Mungu nyumba, hekalu. Hapana, Bwana anasema, nitakujengea wewe.

Wewe ni mtu wa vita. Ni juu ya mwanao kufanya hivyo. Nitakujengea nyumba, nasaba, na nyumba ya Daudi.

Mungu anamwahidi Daudi kwamba ukoo wake utatawala juu ya ufalme wa Mungu milele. Haya ni maneno ambayo Mariamu alisikia. Haya ni maneno ambayo Simeoni alitabiri hekaluni, na Mariamu, katika Utukufu wake mzuri, anasema maneno kama haya.

Mfalme mkuu wa ukoo wa Daudi ni mwana wa Mungu kwa sababu yeye ni mwana wa Mungu mwenyewe. Masihi Yesu alikuwa mzao wa Daudi, lakini pia alikuwa Bwana wa Daudi. Mathayo 22, 41 hadi 46, Daudi anawashangaza viongozi.

Je, Masihi ni mwana wa Daudi? Hakika ni mwanawe. Yeye ni mzao wake, na Yesu hakatai hilo. Lakini anasema, kwa nini Daudi huyu hakumwita Bwana katika Zaburi 110? Anaposema, Bwana alimwambia Bwana wangu, Keti mkono wangu wa kuume, ili niwafanye adui zako kuwa kiti cha miguu yako.

Daudi anamwita Bwana. Je , ni mwanawe vipi? Kisha, waliacha kuuliza maswali. Waliacha kujaribu kumkwaza kwa sababu angeweza kumshinda katika mchezo wao wenyewe.

Angewezaje kumshinda? Maana yake ni kwamba Masihi ni mwana wa Daudi. Ni mwanadamu, lakini pia ni Mungu. Yeye ni Bwana aliyefanyika mwana wa Daudi, mwanadamu.

Yesu ndiye Daudi mkuu zaidi, mpatanishi wa agano anayewapa watu wake pumziko kutokana na adui zao na kuwawakilisha watu wake kama mwana wa Mungu mwenyewe. Katika hotuba yetu inayofuata, nitamalizia wazo hili la kuingizwa katika agano kama sehemu ya msingi wa Agano la Kale kwa ajili ya muungano wa Agano Jipya na Kristo kwa kuzungumza kuhusu mtumishi wa Mungu anayeteseka ambaye upatanisho wake unafanikisha mambo mengi ambayo tumekuwa tukizungumzia.

Huyu ni Dkt. Robert Peterson katika mafundisho yake kuhusu Roho Mtakatifu na Muungano na Kristo. Huu ni kipindi cha 6, Misingi ya Muungano na Kristo, Agano la Kale, Ujumuishaji, Wapatanishi.